

Αξιολογώντας την επιμόρφωση Β' επιπέδου για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία στους φιλολόγους Σερρών, Δράμας και Καβάλας

Β. Ζέττα¹, Σ. Παπακωνσταντίνου², Γ. Αποστολίδης³

¹ Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Σερρών
siliazet@gmail.com

² Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Σερρών
spapakon4@gmail.com

³ Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Σερρών
gar.apost@gmail.com

Περίληψη

Για μια πρώτη καταγραφή των απόψεων των φιλολόγων που παρακολούθησαν τα επιμορφωτικά προγράμματα Β' επιπέδου στους νομούς Σερρών, Δράμας και Καβάλας στις περιόδους: Μάιο-Ιούλιο και Σεπτέμβριο-Οκτώβριο 2008, δόθηκε στους επιμορφούμενους ερωτηματολόγιο με κύριους άξονες έρευνας: αρχικές προσδοκίες, πιθανές προοπτικές θετικής αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη, δυσκολίες που αντιμετώπισαν, αυτο-αξιολόγηση, αξιολόγηση των επιμορφωτών, γενικότερη αποτίμηση. Από την επεξεργασία των απαντήσεων προκύπτει η γενικότερη θετική αξιολόγηση του προγράμματος και η επίτευξη των αρχικών προσδοκιών-στόχων. Ως αρνητικά στοιχεία καταγράφονται ο εντατικός ρυθμός των μαθημάτων, η συσσώρευση μεγάλου όγκου επιμορφωτικού υλικού και η ακατάλληλη προς επιμόρφωση περίοδος.

Λέξεις Κλειδιά: φιλόλογοι, επιμόρφωση, Β' επίπεδο

1. Εισαγωγή

Η ουσιαστική ανάγκη των μάχιμων εκπαιδευτικών της σχολικής τάξης για συστηματική και διαρκή επιμόρφωση σε επιστημονικό, παιδαγωγικό και τεχνολογικό επίπεδο, όπως διατυπώνεται και στα συλλογικά αιτήματα του κλάδου, κατά περιόδους φάνηκε να μπαίνει σ' ένα δρόμο -έστω και μερικής- υλοποίησης, παλιότερα με τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) και πιο πρόσφατα με τα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης (ΚΣΕ). Σχετικά πρόσφατα και αφού η πλειονότητα των εκπαιδευτικών πιστοποιήθηκε στις βασικές δεξιότητες χρήσης των Η/Υ, σχεδιάστηκε η επιμόρφωση Β' επιπέδου σε γενικότερα θέματα σύγχρονης τεχνολογίας και παιδαγωγικής αξιοποίησής της αλλά και ειδικότερα κατά μαθήματα για τους κλάδους ΠΕ02, ΠΕ03 και ΠΕ04.

Για το επιμορφωτικό πρόγραμμα (ενταγμένο στο Γ' ΚΠΣ, ΕΠΕΑΕΚ, Μέτρο 2.1, Ενέργεια 2.1.1, Κατηγορία Πράξεων 2.1.1 που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με Φορέα Υλοποίησης και Τελικό Δικαιούχο το Υπ.Ε.Π.Θ. και την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Προγραμμάτων ΚΠΣ) επιμορφώθηκαν κατά κύριο λόγο στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης (ΠΑΚΕ) και πιστοποιήθηκαν οι εκπαιδευτικοί που θα εργαζόταν ως κατά ειδικότητα επιμορφωτές στα ΚΣΕ. Οι στόχοι, το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών και το διδακτικό υλικό του επιμορφωτικού προγράμματος συνέτειναν μεταξύ άλλων στα εξής:

- α) στην υιοθέτηση των σύγχρονων παιδαγωγικών αρχών μάθησης με την υποστήριξη των ΤΠΕ,
- β) στην παιδαγωγική αξιοποίηση εκπαιδευτικού λογισμικού, λογισμικού γενικής χρήσης και άλλων σχετικών εργαλείων πληροφορικής,
- γ) στο σχεδιασμό σεναρίων εφαρμογής των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη κατά ειδικότητα.

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα συνολικής διάρκειας ενενήντα έξι (96) διδακτικών ωρών, περιελάμβανε το Γενικό μέρος διάρκειας 18 ωρών (κοινό για τις τέσσερις ομάδες των επιμορφούμενων (δασκάλων/νηπιαγωγών, φιλολόγων, μαθηματικών και φυσικών) και το Ειδικό μέρος διάρκειας 78 ωρών κατά ειδικότητα.

Ενδεικτικά, οι θεματικές ενότητες του ειδικού μέρους για φιλολόγους ήταν:

- Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων (3 δ.ω.)
- ΤΠΕ και γραμματισμός (3 δ.ω.)
- Διδακτική των Φιλολογικών Μαθημάτων και ΤΠΕ (15 δ.ω)
- Χρήση βασικών εργαλείων πληροφορικής ανά ειδικότητα (9 δ.ω)
- Χρήση λογισμικών ειδικότητας για την αξιοποίησή τους στη διδασκαλία και τη μάθηση (15 δ.ω)

- Αξιολόγηση και προσαρμογή Εκπαιδευτικών σεναρίων και Δραστηριοτήτων (15 δ.ω)
- Ανάπτυξη εφαρμογή και αξιολόγηση Εκπαιδευτικών Σεναρίων και Δραστηριοτήτων (18 δ.ω)

Το ταχύρυθμο επιμορφωτικό πρόγραμμα απαιτούσε δώδεκα (12) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως (τρία τετράωρα μαθήματα) εκτός διδακτικού ωραρίου σε πιστοποιημένα ΚΣΕ.

2. Θεωρητικό πλαίσιο

Έχοντας ολοκληρωθεί οι δύο και μοναδικές περιόδους επιμόρφωσης Β' επιπέδου είναι αναγκαίο να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για το σύνολο του προγράμματος στα ΚΣΕ. Υπ' όψιν ότι μέχρι και την ολοκλήρωση της β' επιμορφωτικής περιόδου (Οκτώβριος 2008) δεν είχε ανακοινωθεί κάποια κεντρική αξιολόγηση πανελλαδικής εμβέλειας. Οι τρεις λοιπόν επιμορφωτές φιλόλογοι και εισηγητές αυτής της ανακοίνωσης θεωρήσαμε επιβεβλημένο καθήκον να επιχειρήσουμε μια πρώτη αξιολόγηση του επιμορφωτικού προγράμματος που οι ίδιοι ως ομάδα από κοινού συντονίσαμε και διεκπεραιώσαμε όχι για ερευνητικούς λόγους όσο για τη δική μας ανατροφοδότηση (Χασάπης, 2000). Αποφασίσαμε να συντάξουμε ερωτηματολόγιο που κάλυπτε τις βασικές παραμέτρους του προγράμματος αλλά και τις ανάγκες τόσο των επιμορφούμενων όσο και τις δικές μας ως επιμορφωτών. Το ερωτηματολόγιο δόθηκε προς συμπλήρωση στους συναδέλφους στη λήξη της α' περιόδου και μετά από τις πρώτες μας διαπιστώσεις με ελάχιστες διαφοροποιήσεις και χωρίς να έχουμε τροποποιήσει τα ερωτήματα δόθηκε και στους συναδέλφους της β' περιόδου (θα λέγαμε ότι λειτούργησε σε ένα βαθμό ως έρευνα δράσης). Επιλέξαμε το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο απολογιστικής-τελικής αξιολόγησης, διότι α) η αρχική αξιολόγηση όπως και ενδιάμεσες διαμορφωτικές γίνονταν με άλλες τεχνικές, β) για να διασφαλίσουμε την ελευθερία έκφρασης μέσα από την ανωνυμία, γ) για να μετρήσουμε με κοινούς συντελεστές όσο γινόταν περισσότερες παραμέτρους. Η εσωτερική, λοιπόν, αξιολόγηση της επιμόρφωσης έγινε από την υποκειμενική οπτική των επιμορφωμένων στη λήξη της επιμορφωτικής περιόδου και πολύ πριν την περίοδο της πιστοποίησής τους χωρίς να συμπεριλάβει άλλες συμπληρωματικές μεθόδους (παρατήρηση, συνεντεύξεις κλπ.) για τη διασταύρωση των δεδομένων (απόψεις, γνώσεις, στάσεις κλπ.), διότι όπως ήδη διατυπώσαμε ο σκοπός μας ήταν κατά βάσιν άμεσα ανατροφοδοτικός.

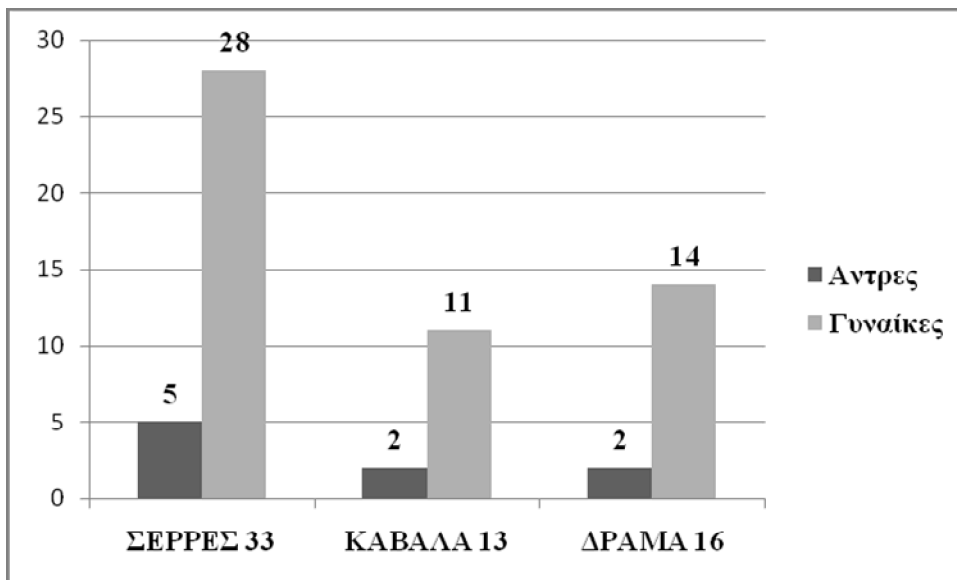
Η παρούσα εμπειρική έρευνα εκπαιδευτικού έργου, λόγω του μικρού αριθμού των επιμορφωμένων σε σχέση με το σύνολο των επιμορφωμένων ανά την Ελλάδα και σ' όλες τις ειδικότητες, δεν φιλοδοξεί να γενικεύσει τα ευρήματά της πέρα από το εν λόγω δείγμα (Cohen & Manion, 1997, σελ. 129-130).

3. Μεθοδολογία

3.1 Δείγμα

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 50 εκπαιδευτικών φιλόλογων (44 γυναίκες και 6 άνδρες), οι οποίοι παρακολούθησαν το πρόγραμμα Επιμόρφωσης Β' επιπέδου που αφορά στην παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη. Η έρευνα αφορά στην υλοποίηση του προγράμματος στο σύνολο των επτά (7) ΚΣΕ που λειτούργησαν στις τρεις πόλεις, και συγκεκριμένα τέσσερα (4) στην πόλη των Σερρών, δύο (2) στη Δράμα και ένα (1) στην Καβάλα στις περιόδους Μαΐου-Ιουλίου 2008 και Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2008. Ο συνολικός αριθμός των φιλόλογων που επιμορφώθηκαν στις τρεις πόλεις ανέρχεται σε 62. Το δείγμα των ερωτηθέντων καλύπτει το 81% του αριθμού των επιμορφωμένων, και όχι το σύνολο, διότι οι υπόλοιποι συνάδελφοι ή απουσίαζαν την τελευταία ημέρα της επιμόρφωσης που δόθηκε το ερωτηματολόγιο ή δεν το επέστρεψαν συμπληρωμένο.

Η προϋπηρεσία των συναδέλφων στην εκπαίδευση κυμαινόταν από 5 έως 25 χρόνια με μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που είχαν περίπου 5-10 χρόνια υπηρεσίας. Η μέση ηλικία των εκπαιδευτικών ήταν 40-45 ετών. Από αυτούς 30 άτομα (60%) υπηρετούσαν στο Γυμνάσιο και 20 (40%) στο Λύκειο. Συνολικά στοιχεία ανά πόλη υλοποίησης φαίνονται στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1: Συνολικός αριθμός φιλόλογων που επιμορφώθηκαν

3.2 Υλικό

Το ερωτηματολόγιο περιείχε 11 ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου.

Στο α' μέρος του ερωτηματολογίου οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί κατέγραψαν τις απαντήσεις τους σε κλειστού τύπου ερωτήσεις που αφορούν στα προσωπικά τους στοιχεία, όπως φύλο, ηλικία, χρόνια υπηρεσίας, βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία υπηρετούν.

Στο β' μέρος του ερωτηματολογίου οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί απάντησαν σε κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, έτσι ώστε να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους και να είναι δυνατόν να ανιχνεύσουμε:

- τις προσδοκίες τους από το επιμορφωτικό πρόγραμμα
- τις σκέψεις και τα συναισθήματα με τα οποία ξεκίνησαν
- την επίτευξη των στόχων του προγράμματος
- τις προοπτικές βελτίωσης των ίδιων
- την αξιολόγηση του προγράμματος
- την αξιολόγηση των επιμορφωτών

4. Ανάλυση του ερωτηματολογίου:

4.1 Οι προσδοκίες από το πρόγραμμα

Οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί δηλώνουν σε ποσοστό 82% ότι ενδιαφέρθηκαν να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο επιμορφωτικό πρόγραμμα προσδοκώντας να γνωρίσουν πώς θα αξιοποιήσουν παιδαγωγικά τις ΤΠΕ στα μαθήματα τους. Στη συνέχεια σε ποσοστό 44% για να ενημερωθούν για τα λογισμικά και τις ιστοσελίδες που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα στα μαθήματα τους. Αντίθετα μόλις 16% των εκπαιδευτικών προσδοκούσαν να βελτιώσουν τις βασικές δεξιότητες τους στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών με την παρακολούθηση του προγράμματος Β' επιπέδου. Τέλος, μόνο 4 συνάδελφοι ανέφεραν ότι προσήλθαν χωρίς καμία συγκεκριμένη προσδοκία και μόνο ένας/μια ανέφερε ότι σημαντική ήταν η αξιοποίηση του προγράμματος στην υπηρεσιακή του ανέλιξη μέσω της πιστοποίησης και της βεβαίωσης παρακολούθησης.

4.2 Σκέψεις-συναισθήματα στην έναρξη του προγράμματος

Ξεκινώντας το πρόγραμμα το μεγαλύτερο ποσοστό (80%) των συναδέλφων που επιμορφώθηκαν καταγράφει την ελπίδα του για ένα ουσιαστικό πρόγραμμα επιμόρφωσης και την περιέργεια για τις δυνατότητες διδακτικής αξιοποίησης των τπε ως βασικές σκέψεις τους πριν αρχίσει το πρόγραμμα να υλοποιείται. Μικρός αριθμός από την άλλη (μόλις 9) εκπαιδευτικοί καταθέτουν το φόβο τους για τη χρήση των υπολογιστών αλλά και την επιφύλαξη τους για το αποτέλεσμα.

4.3 Προοπτική αυτοβελτίωσης.

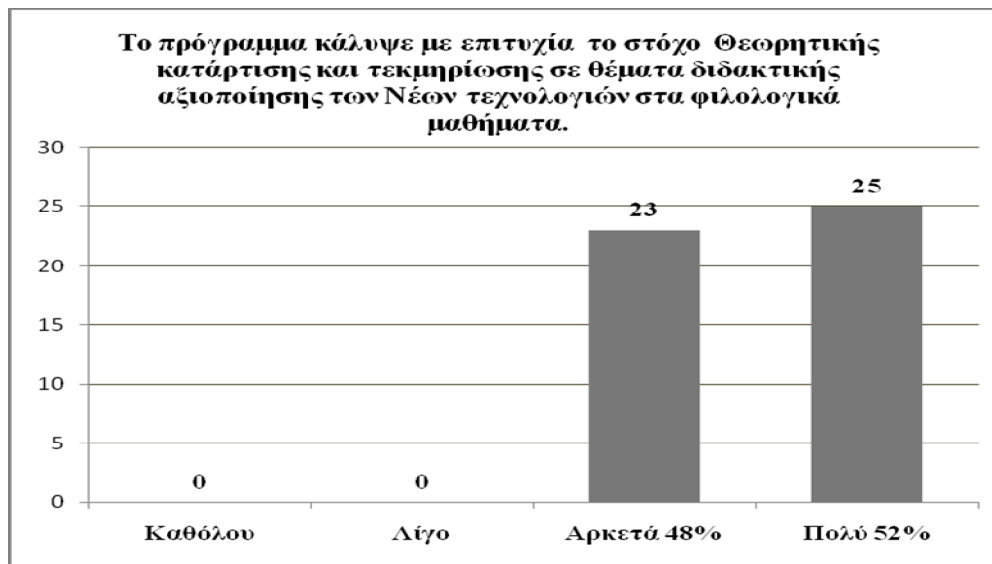
Με τις απαντήσεις τους στο ερωτηματολόγιο οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί δήλωσαν πως η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα τους βοήθησε πολύ να βελτιωθούν και αν γίνουν καλύτεροι. Πιο συγκεκριμένα στα πλαίσια της αυτοαξιολόγησής τους οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν σε ποσοστό 53% ότι η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα τους βοήθησε να βελτιωθούν γνωστικά στο διδακτικό τους αντικείμενο, 28% από αυτούς δηλώνουν ότι αισθάνονται πως βελτιώθηκαν πολύ, ενώ μόνο 5% επισημαίνουν πως δεν βελτιώθηκαν καθόλου.

Σχετικά με την αναβάθμιση των γνώσεων τους σε ζητήματα τεχνολογίας 60% των εκπαιδευτικών δηλώνουν ότι το πρόγραμμα τους βοήθησε αρκετά, 32% δηλώνουν ότι τους βοήθησε πολύ, ενώ μόνο 8% δηλώνει πως δεν συνέβαλε το πρόγραμμα στη βελτίωση των «τεχνικών» τους γνώσεων.

Η συμμετοχή στο πρόγραμμα για μια σημαντική μερίδα των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών 38% τους βοήθησε να βελτιωθούν «κοινωνικά», μαθαίνοντας να λειτουργούν σε ομάδα, 44% από αυτούς κατέγραψε ότι βελτιώθηκε αρκετά σε αυτό τον τομέα, ενώ 16% αναφέρει πως βελτιώθηκε λίγο και μόνο το 2% καταγράφει αρνητική άποψη, σημειώνοντας πως δεν βελτιώθηκε καθόλου στο πλαίσιο του επιμορφωτικού προγράμματος.

4.4 Αξιολόγηση του προγράμματος

Αξιολογώντας το επιμορφωτικό πρόγραμμα Β' επιπέδου που παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του κατέγραψαν θετικές έως πολύ θετικές απόψεις. Συγκεκριμένα πιστεύουν σε ποσοστό 52% πως το πρόγραμμα κάλυψε σε πολύ μεγάλο βαθμό το στόχο της θεωρητικής κατάρτισης σε θέματα διδακτικής αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στα φιλολογικά μαθήματα και 48% ότι κάλυψε τον παραπάνω στόχο αρκετά

Γράφημα 2: Κατάρτιση και τεκμηρίωση σε θέματα διδακτικής με χρήση των ΤΠΕ

Σε θέματα παιδαγωγικής 54% των εκπαιδευτικών δηλώνουν πως το πρόγραμμα πρόσφερε σε αρκετό βαθμό θεωρητική τεκμηρίωση, 11% πως πρόσφερε πολύ, ενώ 33% δηλώνει λίγο και τέλος ένα 2% καταγράφει αρνητική άποψη.

Για το 60% των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών το πρόγραμμα κάλυψε αρκετά το στόχο της θεωρητικής κατάρτισης σε θέματα της επιστήμης των υπολογιστών, 15% θεωρούν πως το κάλυψε πολύ, ενώ το 25% δηλώνει πως τους πρόσφερε γνώσεις σε μικρό βαθμό σε θέματα υπολογιστών.

Στον άξονα της γνώσης και της πρακτικής εφαρμογής των λογισμικών που έχουν εγκριθεί από το πρόγραμμα οι εκπαιδευτικοί αξιολόγησαν σε ποσοστό 53% πως το πρόγραμμα πέτυχε το στόχο του σε αρκετό βαθμό, 31% σε μεγάλο βαθμό, ενώ μόνο το 16% δηλώνει πως σε μικρό βαθμό τον προσέγγισε.

Οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν σε ποσοστό 52% πως το πρόγραμμα Β' επιπέδου τους βοήθησε σε μεγάλο βαθμό στην πρακτική άσκηση, στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή διδακτικών σεναρίων με χρήση των τπ στα φιλολογικά μαθήματα. Από αυτούς 44% δηλώνουν ότι αυτό συνέβη σε αρκετό βαθμό, ενώ μόνο 4% καταγράφει αρνητική άποψη.

Γράφημα 3: Πρακτική άσκηση και εκπόνηση διδακτικών σεναρίων με χρήση των ΤΠΕ

Στην ερώτηση κατά πόσο θεωρούν οι εκπαιδευτικοί πως η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα τους βοήθησε να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές εξελίξεις στο χώρο της εκπαίδευσης, 94% καταθέτουν θετική άποψη, σημειώνοντας πολύ/ αρκετά, ενώ μόνο το 6% δηλώνουν πως το πρόγραμμα τους βοήθησε λίγο να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές αλλαγές.

Γράφημα 4: Προετοιμασία για μελλοντικές αλλαγές

Οι συνάδελφοι αξιολόγησαν ως σημαντικό και πολύ σημαντικό σε ποσοστό 92%, το στοιχείο της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας τους στην παραγωγή του εκπαιδευτικού έργου μέσα από τη συμμετοχή τους στο επιμορφωτικό πρόγραμμα, ενώ μόνο το 8% καταγράφει αρνητική άποψη. Στο ίδιο ποσοστό οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν πως το πρόγραμμα τους βοήθησε να προωθούν δράσεις διδακτικής αξιοποίησης των πε στα φιλολογικά μαθήματα στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης. Στην ερώτηση αν το πρόγραμμα τους βοήθησε να συνεργαστούν με συναδέλφους, οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί δηλώνουν σε ποσοστό 88% ότι ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε και αυτό το θεωρούν σημαντικό, ενώ 12% από αυτούς δεν θεωρεί σημαντική τη δυνατότητα συνεργασίας με συναδέλφους που προωθούσε το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα για όσους συμμετείχαν θεωρήθηκε πολύ ενδιαφέρον σε ποσοστό 65% και αρκετά ενδιαφέρον σε ποσοστό 35%. Σχετικά με το βαθμό δυσκολίας του προγράμματος, 49% των εκπαιδευτικών δήλωσαν πως το πρόγραμμα ήταν αρκετά δύσκολο για αυτούς, 18% το θεώρησαν πολύ δύσκολο, ενώ 33% το χαρακτήρισε λίγο δύσκολο. Το 60% των εκπαιδευτικών χαρακτήρισαν το πρόγραμμα πολύ σημαντικό για τους ίδιους, και το υπόλοιπο 40% το χαρακτήρισαν αρκετά σημαντικό. Στην ερώτηση αν το πρόγραμμα ήταν ενημερωτικό 76% απάντησε πως το πρόγραμμα ήταν πολύ ενημερωτικό, 22% το χαρακτήρισε αρκετά ενημερωτικό κι μόνο 2% το χαρακτήρισε λίγο ενημερωτικό. Αξιολογώντας τη χρησιμότητα του προγράμματος οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί απάντησαν σε ποσοστό 65% πως το πρόγραμμα ήταν πολύ χρήσιμο για αυτούς, 33% το αξιολόγησαν ως αρκετά χρήσιμο, ενώ μόνο 2% το θεώρησαν λίγο χρήσιμο. Σχετικά με το πόσο κοπιαστικό θα χαρακτήριζαν το πρόγραμμα επιμόρφωσης Β' επιπέδου, οι εκπαιδευτικοί το αξιολόγησαν σε ποσοστό 38% πολύ κοπιαστικό, 33% αρκετά κοπιαστικό και μόνο 29% δήλωσε πως το

πρόγραμμα ήταν λίγο κοπιαστικό για αυτούς. Τέλος οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην επιμόρφωση Β' επιπέδου, δήλωσαν σε ποσοστό 60% πως το πρόγραμμα τους πρόσφερε μια αφετηρία για προβληματισμό σε πολύ μεγάλο βαθμό και το υπόλοιπο 40% σε αρκετό

Γράφημα 5: Ενίσχυση της διάθεσης για συνεργασία

4.5 Δυσκολίες-Προβλήματα

Καταθέτοντας ελεύθερα τις απόψεις τους οι εκπαιδευτικοί σε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου κατέγραψαν ως σημαντικότερα προβλήματα που λειτουργούσαν ανασταλτικά στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος: α)Τον εντατικό ρυθμό παρακολούθησης, αφού τα προγράμματα σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν σε 3 τετράωρα στη διάρκεια της εβδομάδας σε διάστημα 8-9 εβδομάδων. β)Τον όγκο του επιμορφωτικού υλικού που έπρεπε να διδαχτούν και στη συνέχεια να αφομοιώσουν, αξιοποιώντας το και πρακτικά στο σχεδιασμό των διδακτικών σεναρίων με τη χρήση των ΤΠΕ. γ)Τις δύσκολες συνθήκες στα εργαστήρια των ΚΣΕ κυρίως λόγω ζέστης αλλά και συχνών τεχνικών προβλημάτων. δ)Τέλος, οι εκπαιδευτικοί καταγράφουν ως ιδιαίτερα αρνητικό στοιχείο την έλλειψη οικονομικής ενίσχυσης, στοιχείο που υπήρχε στη διάρκεια της επιμόρφωσης α' επιπέδου.

5. Συμπεράσματα-αποτελέσματα

Θα είχε πολύ ενδιαφέρον να συγκριθούν τα δικά μας τοπικής εμβέλειας δεδομένα με τα αντίστοιχα ανά την Ελλάδα για να κρίνουμε συνολικά το επιμορφωτικό πρόγραμμα Β' επιπέδου και να προβούμε στον επανασχεδιασμό του.

Με την ολοκλήρωση των προγραμμάτων, αλλά και κατά τη διάρκεια υλοποίησης τους διαπιστώθηκε από τους επιμορφωτές ότι παρά το εξαντλητικό και ιδιαίτερα απαιτητικό πρόγραμμα, οι στόχοι προσεγγίστηκαν σε σημαντικό βαθμό και οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί μετά την παρακολούθηση εμπλούτισαν τις γνώσεις τους στα νέα μεθοδολογικά και διδακτικά δεδομένα και απέκτησαν τη δεξιότητα σχεδιασμού εκπαιδευτικών σεναρίων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Έχοντας την πεποίθηση ότι η ποιότητα της εκπαιδευτικής πράξης είναι συνισταμένη πολλαπλών συνδυαστικών επιδράσεων από πρόσωπα, φορείς, συνθήκες, υποδομές, υλικά κλπ., μπορούμε να πούμε ότι τα επιμορφωτικά προγράμματα επέτυχαν κατά κανόνα τον σκοπό τους χάρη στην υπέρβαση των επιμορφούμενων. Το αποδεικνύουν η άρση των αρχικών τους δισταγμών και αμφιβολιών, οι νέες και πολυσχιδείς τους γνώσεις (θεωρητικές, τεχνολογικές, μεθοδολογία κλπ.), οι αλλαγές στην προσωπική τους θεωρία μάθησης, οι -κατά γενική ομολογία- καλές έως πολύ καλές εργασίες και σεναρία που παρουσίαζαν (κάποια από αυτά έχουν παρουσιαστεί και σε ημερίδες ή συνέδρια), οι διαδικτυακές κοινότητες μάθησης που δημιούργησαν κάποιοι συνάδελφοι στις τάξεις τους, η συνεχής ανταλλαγή απόψεων στο δίκτυο φιλίας και συνεργασίας που δημιουργήσαμε.

Αυτό που μένει να δούμε είναι ο πολλαπλασιασμός των καρπών αυτού του αγώνα στα επόμενα χρόνια.

Ευχαριστίες

Η παρούσα εισήγηση βασίστηκε στη συμμετοχή και στη διάθεση των συναδέλφων εκπαιδευτικών, τους οποίους και ευχαριστούμε ιδιαίτερα, γιατί συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο και κατέθεσαν ελεύθερα τις απόψεις τους για την αξιολόγηση του επιμορφωτικού προγράμματος, συμβάλλοντας τόσο στην ανατροφοδότησή μας όσο και στην πρώτη καταγραφή αποτίμησης της στάσης τους απέναντι στις ΤΠΕ.

Βιβλιογραφία

- Bell, J. (1999). *Μεθοδολογικός Σχεδιασμός Παιδαγωγικής και Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R. & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην πράξη. Εγχειρίδιο Μελέτης*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Cohen, L. & Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Έκφραση.
- Javeau, C. (2000). *Η Έρευνα με Ερωτηματολόγιο: το Εγχειρίδιο του Καλού Ερευνητή*. Αθήνα: Τυθωθήτω.
- Βεργίδης Δ., Καραλής Θ., 1999, «Σχεδιασμός Οργάνωση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων», (σελ. 138), Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.
- Βερέβη, Α. (2003). «*Η συμβολή του εκπαιδευτικού στην αξιολόγηση και βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου*», *Η λέσχη των εκπαιδευτικών*, 30.
- Δεληγιάννη, Α., (2002). «*Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού στα πλαίσια σύγχρονων απόψεων της εκπαιδευτικής αξιολόγησης*», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 33,
- Εμβλωτής Α., Τζιμογιάννης Α., 1999, «*Στάσεις καθηγητών της περιοχής των Ιωαννίνων σχετικά με την Πληροφορική και τις Νέες Τεχνολογίες στο Ενιαίο Λύκειο*», Πρακτικά 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Πληροφορική & Εκπαίδευση
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα, Κριτική.
- Κόκκος, Α. (2005β). *Εκπαιδευτικές Μέθοδοι. Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων*. Τομ. Β'. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Κολοκοτρώνης, Δ. (2006). *Κίνητρα για την αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών. Μια διερεύνηση στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση του Νομού Λάρισας*. (Διπλωματική Εργασία ΕΑΠ).
- Μαυρογιώργος, Γ. (χ.χ.). *Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου*. Στο: *Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών, Εκπαιδευτικό Υλικό για τους Εκπαιδευτές Θεωρητικής Κατάρτισης*. Τομ. Γ'. Αθήνα: ΕΚΕΠΙς.
- Φίλιας, Β. (1996). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*. Αθήνα: Gutenberg.
- Χασάπης, (2000). *Σχεδιασμός, Οργάνωση, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, Μεθοδολογικές Αρχές και Κριτήρια Ποιότητας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.